

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 147.

29. Grudnia 1826.

O Ś W I A D C Z E N I E.

Przez nieporozumienia, które teraz uchylone zostały, ogłoszono w tej Gazecie w Nrach. 141. i 143. : że z początkiem r. 1827go, tak Gazeta, iak Rozmaitości, pod nową Redakcją wychodzić będą, i tym końcem osobny do tego Prospekt dołączono; kiedy zaś te rzeczy przeciwny obrót wzięły, wtrąciliśmy oświadczyć szanownym czytelnikom, że i Gazeta i Rozmaitości wychodzić będą pod tą samą Redakcją i podług tego samego Prospektu, iak dotąd wychodziły.

Tak jest zdanie JPana Bensa; lecz Kantor Gazety, w imieniu iey właściciela Wgo. Franciszka Krattera, uroczyście zapewnia, że od d. 1. Stycznia 1827go roku, tak Gazeta, iak Rozmaitości wychodzić będą podług ogłoszonego z dnia 15go Grudnia r. b. Prospektu, pod Redakcją JPana Michała Michałowicza, Profesora języka i literatury Polskiej przy C. K. Uniwersytecie Lwowskiem. Felix Oelberg.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Z Wiednia d. 18. Grudnia. —

Jego C. K. Mość raczył najtęskawiej Benedykta Lewickiego, Profesora moralney teologii przy Uniwersytecie Lwowskiem, mianować Kanonikiem honorowym przy Grecko-Katolickim Metropolitalnym Kościele z uwolnieniem od tary.

C. K. połączona Kancelaryja nadworna uwolnione miejsce Kommissarza Galicyjskiego Cyrkułowego drugiey klasy przez śmierć Ignacego Hagenwaldera; nadała Karolowi Wolfarthowi, dotychczasowemu Kommissarzowi Cyrkułowemu Stanisławowskiemu trzecię klasę.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Portugalia.

Podług wiadomości z Lizbony z d. 22. Listopada Hrabia Villa-Real powrócił w d. 21. t. m. z Poselstwa swojego do Madrytu. — Gabinet odebrał wiadomość, iż Margrabia Chaves czyni przygotowania do wtargnienia w prowincyę Trases-Montes ze zbiegami Portugalskimi. Natychmiast wysłano gońców z rozkazami do woyska, aby przeciwko Braganzy i innym zagrożonym punktom prowincyę północnych wyruszyło.

Gwiazda z d. 9. Grudnia mówi: »Właśnie teraz dowiadujemy się, iż Margrabia Chaves zajął w d. 26. Listopada zamek Braganzy. Portugalscy zbiegowie w Estremadurze weszli d. 24. t. m. do prowincy Beiry.

Wielka Brytania i Irlandyja.

Na wielkich pokojach w pałacu St. James w d. 27. Listopada znajdowało się 19 Posłów :

Austriacki, Francuzki, Niderlandzki, Bawarski, Duński, Pruski, Szwedzki, Saski, Sardynski, Hiszpański, Portugalski, Hannowerski, Rossyjski, Kolumbijski, Północno-Amerykański, Meksykański, Brazylijski, Sycylijski i Wirtemberski, oprócz Kawalera da Cunha, Brazylijskiego Sekretarza Legacyi, P. Colqhoun, Jeneralnego Konzula miast hanzeatyckich; J. Hall, Hannowerskiego Jeneralnego Konzula i Don Juan Francisco Gil, Sprawującego interesa Rzeczypospolitey Zjednoczonych Stanów nad rzeką la Plata. Między obecnymi było jeszcze: Xiążąt 7, Margrabiów 11, Hrabiów 22, Wice-Hrabiów 6, Baronów 23, Baronetów 59, Arcybiskup 1, Biskupów 3, Doktorów teologii 8, kaźnodzieiów i dygnitarzów Kościoła Angielskiego 15, Admiratów 13, Jeneralów 52, Pułkowników 47, Kapitanów siły morskiej i lądowej 60, wraz wielką liczbą urzędników cywilnych i wojskowych, Członków Parlamentu i t. d.

Nowy Królewsko-Hiszpański Poseł, który Królowi na ostatnich pokojach podał swoje listy wierzytelne, jest Xiążę la Alhadia.

Parlament odroczoney będzie od d. 14. Grudnia do d. 14. Lutego.

Podług wiadomości z Londynu z d. 6. Grud., Xiążę Yorku tyle przyszedł do zdrowia, że udał się do Belvoir-Castle, gdzie miesiąc zabawi.

W Dzienniku zwanym: *Macclesfield-Herald* czytamy: »Ministryum przetoży prawidło względem ustaw zbożowych w pierwszym tygodniu po Bożem Narodzeniu. Cokolwiek ie spotkać może, tyle jednakże pewna, że Ministrowie przygotowując projekt nie tylko nayoświecześniejszych mężów swojego stronnictwa i podań urzędowych, które otrzymali, lecz także Członków oppozycyi

w tym względzie najsławniejszych, radzili się. Kilku z tychże, których wymienić możemy miewali z tego powodu długie narady z P. Huskissonem. — Zda się ogólnie, iż, gdy zgromadzą zapasy, aby ceny zboża zniżyły, nie zaniedbują zupełnie interesów klasy rolniczej. Z radością wyglądamy polepszenia stanu fabrykantów, nie chcąc, aby się dla tego los innej klasy towarzystwa pogorszył.

Konzul w Alexandryi (w Egipcie) P. Henry Salt, wydał pod d. 26. Września następujące Uwiadomienie:

»Konsulat tutejszy, odebrawszy od Ministra Spraw Zewnętrznych JKMcI rozkaz, iżby wzbraniać ładowania Tureckiego majątku, na okręty Angielskie wojenne, lub., gdy są okręty prywatne, nie tylko onym z okrętów wojennych zastony dla wspomnianego majątku przeciw korsarzom Greckim pod żadnym względem nie dawać, lecz na takową nie zezwalać i onej nie cierpieć; — przeto wszyscy kupcy Angielscy i Jońscy, pod opieką Angielską, inkoteż wszyscy Kapitanowie Angielskich lub Jońskich okrętów, i wszyscy inni, których dotyczy, niniejszém uwiadamiają się, że nasze biuro Konsulackie żadnemu okrętowi, który z tego portu z ładunkiem odplywa, nie da wprzód żadnego dokumentu, dopóki żeglarz, lub żeglarczy nie podadzą oświadczenia na piśmie, że w ładunku frachtowym podane towary lub majątek, są Angielskie, lub Europejskie, a nie Tureckie. Równie każdy Kapitan okrętu, żądający swoich papierów, wezwany będzie takowe oświadczenie według wiadomości i sumienia podpisać, na co formularze w Konsulacie obaczyć można. — Dań 26. Września 1826 w domu Konsulackim w Alexandryi.« (podp.) »Henryk Salt.«

Francya.

Rozporządzenie Królewskie z d. 19. Listopada powołuje 45,000 młodych żołnierzy z klasy 1826 do czynnej służby, dla zastąpienia tych, którym się czas służby skończył

Do wysp Hieryjskich przybyła Neapolitańska galiota, Aristides; przywiozła ona 3 milionów franków na ostatnią Neapolitańską pożyczkę.

(D. A.)

Niemcy.

Gazeta Kasselska z d. 1. Grudnia mówi: — »Ceny zboża powszechnie się teraz podnoszą. O braku z ostatnich żniw prawie w całej Europie nawet największy niedowiarek przekona się, a przemysłnictwo i istotna potrzeba działają wspólnie, aby ceny na wszystkich głównych targach całej Europejskiej północy, Francyi północnej, Portugalii, Włoch i w portach wywozowych Ros-

syi południowej codziennie podwyższać. W Londynie podniosła się cena owsa na nowo od 6 do 8 szyl. — niezmiernie ceny od 36 do 44 szyl. Na transportach wiosnianych tego artykułu zarabiają tam teraz dwa kapitały! Jęczmień jest wyższy o 2 szyl.; pszenica 2 szyl.; żyto 1 do 2 szyl.; bób 3 do 4 szyl.; podobnie podniosły się ceny w Liwerpolu, Glasgowie, New-Castle, Hull. W Hamburgu podług raportu z tego tygodnia poszły w górę; owies o 30 do 40 grzywien, żyto o 20 grzy.; w Rotterdamie: owies o 20 ZR.; pszenica o 25 do 45 ZR.; żyto o 15 do 20 ZR.; jęczmień o 15 ZR. na łaszt. — W Amsterdamie ieszcze znacznie podniosły się ceny i targ był istotnie w stanie gorączkowym. Szczególnie tu, iako też w Rotterdamie i Antwerpii (iako donoszą o podobnym wzniesieniu się) przemysłnictwo zajęło się od wielu lat nieznaną pilnością około skupiania pszenicy, ponieważ ieszcze przed końcem roku spodziewają się z powodu zagrażających stosunków zupełnej reformy Angielskich praw zbożowych. W Rostoku, Wismarze, Szczecinie, Stralsundzie, Elblongu, Gdańsku, Królewcu targi są mocno w poruszeniu i ceny codziennie się podnoszą. Wszędzie zakupiono już całkiem lub po większej części zapasy dla Anglii, a wszędzie użalają się na niedostateczny dowóz ze wewnątrz kraju. I z miast nad rzekami Wezery, Elby, Odry, Renu, donoszą o podnoszących się cenach na wszystkie zboża gatunki.

(D. A.)

Prussy.

Gazety Berińskie doniosły smutną wiadomość, że Król Jmć Pruski d. 11. b. m. idąc do swego gabinetu po schodach, pośliznął się i nie szczęściem nogę złamał. Doniesienia z d. 21. b. m. zapewniają jednakże, że ten przypadek nie zagraża niebezpieczeństwem i Król ma się lepij.

Rossyia.

Akt oddzielny, tyczący się Multan i Wołoszczyzny.

(Zawarty przez pełnomocników Rossyi i Porty Ottomańskiej w Akermanie.)

W imię Boga Wszzechmogącego.

Ponieważ Gospodarowie Multan i Wołoszczyzny wybierani są z pomiędzy Boiarów kraiovców, przeto na przyszłość wybór ich odbędzie się w każdej właściwej prowincyi, stosownie do woli i zezwolenia W. Porty, przez ogólne zgromadzenie Dywanu, podług dawnego zwyczaju kraiowego.

Boiariove Dywanu każdej prowincyi, iako Zgromadzenie kraiove i z ogólnem przychyleniem się mieszkańców, wybiorą na godność Hospodara, iednego z najdawniejszych Boiarów, a

razem najzdadniejszego do iey piastowania, i przedstawia W. Porcie wybranego kandydata, który, jeżeli go W. Porta potwierdzi, zostanie Hospodarem i otrzyma inwestyturę. Gdyby dla ważnych przyczyn mianowanie wybranego kandydata nie było zgodne z chęcią W. Porty, w tym razie gdy oba Dwory rozstrzygną te ważne przyczyny, wolno będzie polecić wzniankowanym Boiarom, aby przystąpili do wyboru innej osoby.

Przeciąg zarządu Hospodarów będzie iak dawniej trwać przez lat 7, rachując od dnia ich mianowania, i nie mogą postradać swojej godności przed upłynieniem tego okresu. Jeżeli w ciągu swojej administracji w czem wykroczą, W. Porta uwiadomi o tém Rossyjskiego Ministra, a po sprawdzeniu z iedney i drugiej strony, gdy się okaże, iż Hospodar w istocie przewinił, można go złożyć z urzędu; w takim tylko przypadku iego destytucya jest dozwoloną.

Hospodarowie, którzy przez całe lat 7 swego urzędu nie dadzą słuszney przyczyny do ważnych i prawnych zażeń tak obudwom Dworom, iak kraiovi, będą mianowani na drugie lat 7, jeżeli prowincjonalne Dywany podadzą o to próżbę do W. Porty, i jeżeli wszyscy mieszkańcy zadowolnieni będą z ich rządów.

Jeżeli się zdarzy, że który Hospodar podzięknie za urząd przed upłynieniem lat 7, z powodu starości, choroby, lub inney iakiey przyczyny, W. Porta uwiadomi o tém Dwór Rossyjski, poczem abdykacya może nastąpić, gdy na nią obadwa Dwory zezwola.

Każdy Hospodar złożony z urzędu po ukończeniu lat oznaczonych, lub któryby zań podziękował, utraci swój tytuł, i będzie mógł wejść na powrót do rządu Boiarów, z warunkiem, że nie będzie mieszał spokojności kraju, lecz nie będzie mógł być Członkiem Dywanu, ani piastować żadnego publicznego urzędu, ani powtórnie zostać wybranym na Hospodara.

Synowie Hospodarów złożonych z urzędu, lub którzy zań podziękowali, zatrzymają dostojność Boiarów, będą mogli piastować krajowe urzędy i zostać Hospodarami.

W przypadku złożenia, lub śmierci Hospodara, dopóki nie wybiorą po nim następcy, administracya wakującego Xięstwa powierzona będzie Kaymakanom mianowanym przez Dywan pomienionego Xięstwa.

Ponieważ Hatty-Szeryf z 1802 nakazał znieść podatki, należności i rekwizycie zaprowadzone od 1198 (1783) r., Hospodarowie łącznie z Boiarami właściwych Dywanów oznaczają i ustanowią podatki i roczne opłaty w Multanach i Wołoszczyźnie, biorąc za zasadę, rozporządzenia wydane w skutek Hatty-Szeryfu z r. 1802. Nie mogą

Hospodarowie w żadnym przypadku zaniedbać ścisłego dopełnienia tego rozporządzenia. Mieć będą wzgląd na przedstawienie Ministra J. C. Mości i przez Rossyjskich Konzulów podane na mocy odebranych rozkazów od Dworu Rossyjskiego, tak w tym przedmiocie, iako i względem utrzymania kraiowych przywilejów, a szczególnie względem zachowania zastrzeżeń i artykułów umieszczonych w niniejszym akcie.

Hospodarowie oznaczają łącznie z właściwemi Dywanami, liczbę Beszlów w każdej prowincyi, stosownie do liczby istnącey przed wybuchnięciem rozruchów 1821. r.

Skoro ta liczba zostanie raz ustanowioną, nie będzie można iey pod żadnym pozorem powiększyć, chyba gdyby z iedney i drugiej strony uznano tego niezbędną potrzebę, i ma się rozumieć, że Beszlowie będą nadal wybierani podług zwyczaju zaprowadzonego przed wybuchnięciem rozruchów w 1821. r., że ich Agowie będą nadal wybierani i mianowani w sposobie iak przed pomienioną epoką, i że w reszcie Beszlowie i ich Agowie dopełniać będą iedynie obowiązków, do których pierwsiastkowo byli postanowieni, nie mogąc się mieszać do kraiowych interesów, ani wdawać się w żadną inną sprawę.

Majątności zabrane w Wołoszczyźnie i Multanach, od strony Ibraiłowa, Kiergowy i Kuli, i po za Oltą, będą właścicielom powrócone, i oznaczony zostanie termin do ich oddania w właściwych firmanach, które będą przesyłane do kogo należy.

Multańscy i Wołoscy Boiarrowie, którzy byli przymaszni, iedynie z powodu ostatnich zamieszek opuścić swoje oyczyznie, mogą do niej bezpiecznie powrócić, nie będą od nikogo napastowani i powrócą do zupełnego używania swoich praw, przywilejów, dóbr i własności, iak ich przedtém używali.

W. Porta, przez wzgląd na nieszczęścia, których z powodu ostatnich zamieszek doznały Xięstwa Multan i Wołoszczyzna, na dwa lata uwalni ich od danin i należności, którą płacić iey są obowiązane; po upłynieniu tego przeciągu czasu, pomienione daniny i należności opłacane będą podług taxy oznaczoney przez Hatty-Szeryfy z 1802, i w żadnym przypadku powiększać ich nie można. W. Porta nada także mieszkańcom Xięstw obu wolność handlu wszystkimi płodami ich ziemi i przemysłu, któremi będą mogli rozporządzić podług upodobania swego, prócz ograniczeń, iakich domagaia się z iedney strony dostawy corocznie należne W. Porcie, które te prowincyje są prawie szpichlerzem, a z drugiej zaopatrzenie kraju. Wszystkie rozporządzenia Hatty-Szeryfu z r. 1802, dotyczące się tych

dotaw i regularnego urzędowania się za nie po cenie bieżącej, podług której płacone być mają, a której oznaczenie należeć będzie w razie sporów do Dywanów Xięstw obu, przywrócone zostaną do swojej mocy i na przyszłość z najwyższą dokładnością zachowywane.

Boiarrowie obowiązani będą wypełniać rozkazy Gospodarów, i względem nich zachowywać się w granicach zupełnej uległości; ze swojej strony Gospodarowie nie będą mogli samowolnie powstawać przeciw Boiarrowi i naznaczać im niezasłużonych kar, jeżeliby dowiedzionego nie popełnili występku, i czy Boiarrowie ulegną tylko karze po osądzeniu ich, stosownie do praw i zwyczajów krajowych.

Ponieważ zamieszki wydarzone w ostatnich latach w Multanach i Wotoszczynie przyniosły najcięższy uszczerbek różnaitym gałęziom administracji wewnętrznej, Gospodarowie obowiązani będą zająć się niezwłocznie razem z Dywanem Xięstwa, środkami potrzebnymi do ulepszenia stanu Xięstw powierzonych ich staranności, a środki te będą przedmiotem ogólnego urzędowania dla każdej prowincyi, które niezwłocznie wykonanem zostanie.

Wszystkie inne prawa i przywileje Xięstw Multan i Wotoszczyny i wszystkie Hatty-Szeryfy dotyczące się ich, utrzymane będą i zachowane o tyle, o ile niniejszym aktem umiarkowane nie były.

Dla tego my podpisani pełnomocnicy N. Cesarza Wszech Rosyji, opatrzeni pełnomocnictwem najwyższem, zgodnie z pełnomocnikami W. Porty Otomańskiej, urządziliśmy i postanowiliśmy względem Multan i Wotoszczyny powyższe punkta, które są skutkiem Art. 3. Umowy objaśniającej i potwierdzającej traktat w Bukarescie, zawartej w 8 artykułach na konferencyach w Akermanie między nami i pełnomocnikami Otomańskimi,

Działo się w Akermanie d. 25. Wrześ. 1826.

(podp.) Hrabia M. Woronczow (L. S.)

Ribeaupierre (L. S.)

(Niniejszy Akt oddzielny, ratyfikowany został przez J. C. Mość d. 14. Paźdz. 1825.)

III.

Akt oddzielny, dotyczący się Serwii.

W imie Boga Wszechmogącego.

W. Porta, mając jedynie na celu wierne dopełnienie zastrzeżeń Art. 3. Traktatu w Buha-

reście zawartego, i dozwoliwszy poprzednio Deputowanym Serwian w Konstantynopolu, przełożyć im żądania swego narodu, o przedmiotach najstosowniej mogących umocnić bezpieczeństwo i dobry byt tego kraju, i że ci Deputowani wyrazili poprzednio w swojej proźbie życzenie narodu względem niektórych takowych przedmiotów, iakoto: wolności wyznania, wyboru naczelników, niepodległości wewnętrznej administracji, połączenia rozmaitych podatków w jeden, odstąpienia Serwianom zarządu dóbr należących do Muzulmanów, z obowiązkiem opłacania dochodu ich wspólnie z daniną, swobody handlu, pozwolenia kupcom Serwianskim odbywania podróży po krajach Porty, za ich własnymi paszportami, założenia szpitalów, szkół i drukarni, i nareszcie zakazu osiadania w Serwii innym Muzulmanom, prócz tych, którzy do załogi fortec należą. Gdy zajmowano się sprawdzeniem i urzędowaniem powyżej wzmiankowanych punktów, zasze przeszkody do ich odroczenia skłoniły. Lecz W. Porta trwając dziś jeszcze w zamiarze nadania narodowi Serwian korzyści zapewnionych Artykułem 8ym Traktatu w Bukarescie zawartego, urzędzi zgodnie z Deputowanymi Serwian w Konstantynopolu powyżej wzmiankowane żądania tego wiernego i uległego narodu, iakoteż wszystkie inne, które imy przełożył Deputacyja Serwian, a które nie będą przeciwne stanowi poddanych Państwa Otomańskiego.

W. Porta uwiadomi Dwór Cesarzowski o wykonaniu Art. 8. Traktatu w Bukarescie zawartego, i udzieli imy firman opatrzone w Hatty-Szeryf, przez które niniejsze korzyści nadane zostaną.

Dla tego my podpisani pełnomocnicy N. Cesarza Wszech Rosyji, opatrzeni pełnomocnictwem najwyższem, zgodnie z pełnomocnikami W. Porty Otomańskiej, urządziliśmy i postanowiliśmy względem Serwian powyższe punkta, które są skutkiem art. 5. umowy objaśniającej i potwierdzającej traktat w Bukarescie, zawartej w 8 Artykułach na konferencyi w Akermanie między nami i pełnomocnikami Otomańskimi.

Działo się w Akermanie d. 25. Września 1826 r.

(podp.) Hrabia M. Woroncow (L. S.)

Ribeaupierre (L. S.)

Niniejszy Akt oddzielny ratyfikowany został przez J. C. Mość d. 14. Paźdz. 1826.

(Do tego Numeru Gazety dołączony jest Net. 52. Rozmaitości.)

Redakcyja Józefa Bowsy; Drukiem Piotra Pillera.

